

World War II Netherlands American Cemetery and Memorial.

Het Zuid-Limburgse dorpje Margraten heeft als enigste gemeente op Nederlands grondgebied een Amerikaanse oorlogskerkhof binnen haar gemeentegrens. Officieel heet deze begraafplaats "World War II Netherlands American Cemetery and Memorial". In de nazomer van 1944 overschrijden, in het kader van de opmars naar het Duitse Roergebied, de Amerikaanse strijdkrachten de Belgisch-Nederlandse grens. De hoofdmacht van de in opmars zijnde troepen behoorde tot de Amerikaanse Eerste Leger onder aanvoering van Lt-Gen Courtney Hicks Hodges. Bij de strijd in en rond het Limburgse landschap en het Roergebied lieten duizenden Amerikaanse militairen het leven. Op de Amerikaanse militaire begraafplaats bij Margraten liggen, op de dag van vandaag, 8.302 Amerikaanse gesneuvelden burgers en militairen, in 8301 graven begraven. Daaronder vier personen van het vrouwelijke geslacht. In één graf zijn de stoffelijke resten van twee gesneuvelden onbekende militairen begraven.

Vanuit mijn functie als contactpersoon tussen het militaire reserve personeel en de eenheid waarbij ik was ingedeeld ben ik meermaals ambthalfve op de begraafplaats Margraten geweest. Dit in het kader van de jaarlijkse herdenkingsdag en de inzet van het reserve personeel daarbij. Deze dag staat beter bekend als Memorial Day en vindt plaats op de laatste zondag van de maand mei. Ik was op die momenten niet in de gelegenheid op mijn gemak rond te kijken. Nu als militair buiten dienst ben ik op eigen gelegenheid op een rustige dag samen met mijn echtgenoot terug gegaan naar Margraten. De eerlijkheid gebied mij te zeggen dat ik onder indruk raakte van uitgestrektheid en de stilte van de begraafplaats. Ondanks dat het naast de provinciale weg Maastricht-Vaals, de N-278, is gelegen, is het fluiten van de vogels goed hoorbaar. Indrukwekkend is het aantal gesneuvelden welke aldaar hun laatste rustplaats hebben gekregen. Thuis gekomen heb ik toegeven aan een innerlijke drang om meer te weten te komen over deze Amerikaanse begraafplaats.

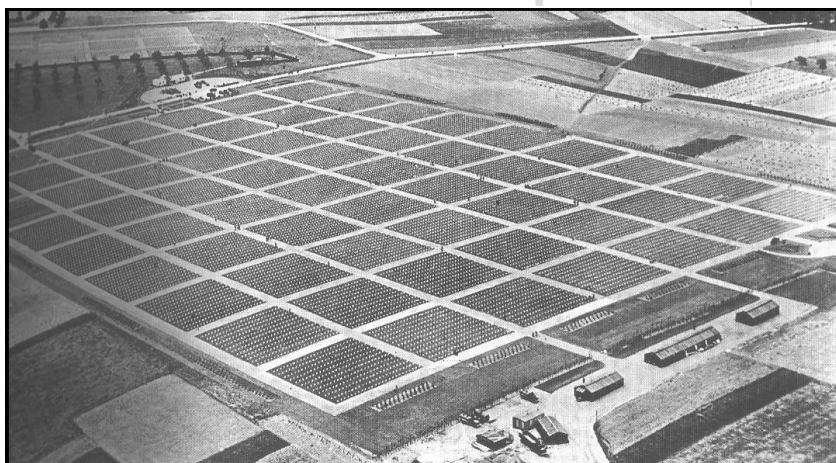
Geschiedenis Begraafplaats.

Op 7 juli 1960, 16 jaar na de bevrijding van Zuid-Limburg werd het 26,5 ha grote begraafplaats ingewijd en officieel in gebruik genomen. Ongeveer twee maanden nadat het Limburgse plaatsje Margraten op 13 september 1944 is bevrijd werd deze locatie, door de Staf van het Eerste US Leger als tijdelijke begraafplaats goedgekeurd. Pas met ingang van 10 november van hetzelfde jaar nam het Amerikaanse Negende Leger, onder commando van Lt-Gen William H. Simpson, de begraafplaats in gebruik. De toenmalige Nederlandse regering heeft uit dankbaarheid en eerbied voor de gesneuvelden, het 26,5 hectare stukje Nederlands grondgebied, plaatselijk bekend als het Plateau van Margraten in eeuwigheid afgestaan aan de Amerikaanse bevolking.

Aanvankelijk had de Amerikaanse Legerleiding gekozen voor een oorlogskerkhof in sector Sittard. Aan de 611th Quartermaster Graves Registration Company van het Ninth US Army werd de opdracht gegeven aan de oostkant van de stad Sittard de voorbereidende werkzaamheden ten uitvoer te brengen. Kapitein Joseph James Shomon en zijn secondant, luitenant Doyle Jensen beide van de 611th Quartermaster Graves Registration Company vertrok op 16 oktober 1944 met hun mannen vanuit de Franse havenstad Brest naar Sittard. De uitgekozen locatie lag op het moment dat de eenheid arriveerde nog onder vijandelijk waarneming en vuur. Op het moment dat het zwaardere grondverzet materieel arriveerde veronderstelde de Duitsers dat een zware aanval ondersteund door gevechtstanks werd gelanceerd. De Duitse artillerie opende met hun 88-mm vuurmonden het vuur. Dit was voor de mannen van het 611th Quartermaster Graves Registration teveel en de bliezen de aftocht. Een tweede en afwijkende lezing welke word gegeven is dat de scheidingslijn tussen de Britse en Amerikaanse sector was opgeschoven. Door deze maatregel kwam Sittard in de Britse sector te liggen en diende de werkzaamheden welke reeds waren aangevangen te worden gestaakt. Kapitein Shomon ging op zoek naar een andere, veiliger plaats. Daarbij viel zijn keus op het voormalige

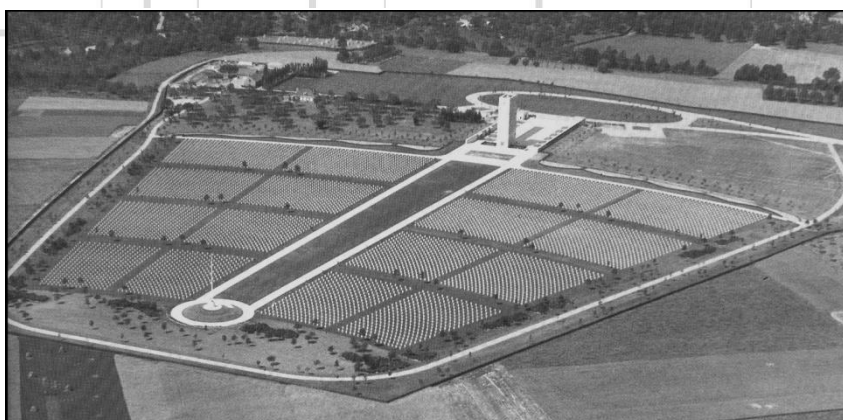
landingsstrip voor Amerikaanse verkenningsvliegtuigen. Deze landingsstrip was gelegen tussen Margraten en Cadier en Keer, langs de provinciale weg.

De begraafplaats in Margraten is aangelegd onder de slechtste denkbare weersomstandigheden, door een compagnie soldaten met een donkere huidkleur. Daarmee werd kleine Limburgse Margraten tijdelijk de garnizoensplaats voor de 3136th Quartermaster Service Company [Kwartiermeester Dienst Compagnie] onder commando van de (blanke) kapitein Abar. De Kwartiermeester Dienst Compagnie valt te vergelijken met de Compagnie Intendance Werktroepen. De compagnie telde zo'n 250 manschappen, onderofficieren en officieren. De militaire doodgravers [manschappen] bestond uit de soldaten. De compagnie diende de 611th Quartermaster Graves Registration bij zijn werkzaamheden te ondersteunen. De gesneuvelde Amerikaanse militairen werden vanuit een groot gebied naar het Limburgse Margraten gebracht. Onder de gesneuvelde bevonden zich ook doden welke al enige tijd in een provisorisch en tijdelijk veldgraf begraven waren geweest. De gesneuvelde en vaak verminkte overblijfselen werden met vrachtwagens vanuit het divisieverzamelpunt naar Margraten vervoerd.

Het Amerikaanse oorlogskerkhof anno 1945.

Op 10 november werd omstreeks 15.00 uur de eerste gesneuvelde in rij 1, graf 1, vak A begraven. Het was het stoffelijk overschot van Amerikaanse soldaat John D. Singer, die deel uitmaakte van de 29ste Infanteriedivisie "Blue and Gray" onder leiding van Maj.-Gen. Charles H. Gerhardt. Andere bronnen maken melding dat de gesneuvelde Singer was ingedeeld bij de 7de Pantser Divisie "Lucky Seventh", onder commando van Maj.-Gen. Robert W. Hasbrouck. De 25-jarige soldaat is gesneuvelde nabij de Duitse plaats Gelsenkirchen. Uiteindelijk zijn er 17.738 gesneuvelde Amerikanen en 1026 gesneuvelde van een andere nationaliteit in Margraten ter aarde gesteld. Elke gesneuvelde militair kreeg een standaard graf en ceremonie. Een gedolven graf diende volgens voorschrift anderhalve meter diep, 60 centimeter breed en 1 meter 95 lang zijn. De begrafenisceremonie omvatten slechts een kleine plechtigheid. Een Amerikaanse geestelijke in dienst van het leger zegende het graf en sprak vervolgens een gebed uit, waarna het graf werd gesloten. Wel werd elke werkdag afgesloten met een korte militaire ceremonie. Daarbij werd de vlag gestreken terwijl een hoornblazer de 'Last Post' blies. Ter afsluiting van de korte ceremonie vuurde de aanwezige erewacht saluutschoten af.

Het Amerikaanse oorlogskerkhof anno 1945.

Naast de gesneuvelde militairen zijn ook Amerikaanse burgers begraven welke onder erbarmelijke omstandigheden de dood hadden gevonden in Ludwigslust. Ludwigslust was een buitencommando van het concentratiekamp Neuengamme in de buurt van Neustadt.

In bepaalde periodes zoals tijdens de aanval op de Rijn in Duitsland was de toevloed van gesneuvelden zo groot dat er een beroep werd gedaan op de plaatselijke bevolking van de gemeente Margraten om graven te delven. De militaire begraafplaats was in principe strikt verboden terrein voor burgers. Voor deze gelegenheid werden de regel soepel gehanteerd en werden de burgers van Margraten toegelaten op het kerkhof. Negen maanden nadat de eerste Amerikaanse militair in Margraten arriveerde, verliet op 1 juni 1945 de laatste Amerikaanse militair, behorende tot de 611th Quartermaster Graves Registration Company het Limburgse plaatsje. Op dat moment groeiden en bloeide tussen de kruisen wilde klaprozen, zo rood als het vergoten bloed van de gesneuvelde Amerikaanse militairen. De uittocht van de compagnie trok de belangstelling van de volledige bevolking van Margraten en vond plaats onder de muzikale tonen van het plaatselijke, kleine muziekgezelschap. De zorg voor en over de begraafplaats was overgedragen aan 603th Quartermaster Graves Registration Company

Tussen de aangevoerde gesneuvelden militairen bevonden zich ook gesneuvelden welke werden geïdentificeerd als militairen welke behoorde tot de Duitse Wehrmacht. Deze werden op een afgescheiden deel van de begraafplaats ter aarde gesteld. Later zijn deze gesneuvelde overgebracht naar de Duitse militaire begraafplaats ten westen van het Limburgse dorpje IJsselstein.

Drie weken na de Duitse capitulatie en wel op 30 mei 1945 vond de eerste Memorial Day plaats. De bewoners uit zestig Limburgse dorpen bedolven de begraafplaats onder een zee van bloemen. Ruim 200 inwoners uit de directe omgeving werkten de hele nacht door om met de aangeleverde kransen en bloemen de graven te versieren. Bij deze eerste herdenkingsdienst gaven een groot aantal divisie-, legerkorps- en legercommandanten acte pressante. Onder hen de commandant Negende US Leger, General Simpson. Ook nu werden saluutschoten afgegeven en wel door vier 105-mm artillerievuurmonden.

Overzichtsfoto "World War II Netherlands American Cemetery and Memorial".

Helaas werd aan de gesneuveld nog geen rust gegund. De stoffelijke resten werden nog twee keer opgegraven en vervolgens herbegraven. Bijna elfduizend gesneuvelden zijn, op verzoek van de nabestaande naar Amerika verscheept. De achtergeblevenen overledenen zijn in de jaren vijftig voor de twee keer opgegraven en hergegroepeerd. Bij deze definitieve begrafenis werd zeer zorgvuldig te werk gegaan. Daarbij werd kosten nog moeite gespaard om de familieband, ook na het overlijden, indien mogelijk te herstellen. Gesneuvelde broers werden zo mogelijk naast elkaar ter aarde gesteld. Opvallend daarbij is de laatste rustplaatsen van een gesneuvelde vader, August Klemmen en zijn gesneuvelde zoon, sergeant Roy R. Klemm. Beide zijn op Margraten begraven, beide in vak H, rij 21, grafnummer 6 en 7. Persoonlijk vindt ik dit een van de vele duidelijk voorbeeld van de zorgvuldigheid waarmee de Amerikaanse gravendienst te werk ging,

Met deze laatste opgraving en herberaving kreeg het kerkhof zijn huidige en definitieve vorm. Alle kruisen zijn stevig verankerd, op betonfunderingen welke aaneengesloten in een grote waaivormige, onder het gras doorlopen is aangebracht. Het witte marmeren kruis of een Davidster herinnert ons aan de vaak jonge gesneuvelde militairen.